

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 35/05) i člana 38. i 118. Statuta Općine Kakanj („Službene novine Općine Kakanj“, broj: 4/08) Općinski načelnik d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA

Općine Kakanj za period 2024-2026. godina

O b r a d i v a č:
Služba za finansije
Odsjek za budžet

1. UVOD

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) propisana je obaveza izrade Dokumenta okvirnog budžeta.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta jedinice lokalne samouprave, utvrđen kroz programe budžetskih korisnika, i isti prikazuje projekciju prihoda i primitaka, pristup definisanju srednjoročnog okvira rashoda i izdataka, programske ambicije i budžetske planove za naredne tri godine. Dakle, DOB je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine, i na njemu se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu budžetsku godinu. Trogodišnje planiranje budžeta obaveza je za sve korisnike budžetskih sredstava i vanbudžetskih fondova. Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a. Planiranje budžeta se zasniva na preliminarnoj procjeni prihoda iz DOB-a, a rashodi se utvrđuju isključivo u okviru definisanih raspoloživih sredstava.

Obzirom da je budžet dinamička kategorija, to su budžetski korisnici obavezni kontinuirano sprovoditi aktivnosti na kvalitetnom i pravovremenom planiranju budžetskih pozicija prihoda i primitaka, rashoda i izdataka u okviru svoje nadležnosti, te prihvati modernizaciju u procesu planiranja i samoj pripremi prijedloga budžeta. Budžetski korisnici strukturonim svojih pozicija u budžetu reprezentuju specifičnosti i cjeline svojih politika, tako da skup takvih politika u skladu sa strategijom čine budžet primarnim instrumentom izvršne vlasti za sporovođenje kratkoročnih i dugoročnih planova.

2. OSNOVNI EKONOMSKI POKAZATELJI

Za izradu DOB-a korištene su revidirane projekcije javnih prihoda za 2023. godinu i projekcije od direktnih i indirektnih poreza za period 2024-2026. godina, te drugi pokazatelji i smjernice zvaničnih institucija u BiH.

Makroekonomske pokazateli

Privredna kretanja u BiH se ne mogu posmatrati izolovano od okruženja. Ekonomski rast, industrijska proizvodnja, zaposlenost, kao i rast bruto društvenog proizvoda u BiH uveliko je zavisno od vanjskih faktora i kretanja u okruženju. Tako da se i analize i projekcije temelje na tome.

Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH je u biltenu broj 215/216, maj/juni 2023. godina (http://www.oma.uino.gov.ba/07_novost.asp?Id=175&l=b), objavilo projekcije makroekonomskega pokazatelja, tako da DEP procjenjuje da je Bosna i Hercegovina u 2022. godini zabilježila realni rast BDP-a od 3,7%, dok je nominalna stopa rasta iznosila 11,7% u odnosu na prethodnu godinu, uz napomenu da se stope rasta nominalnog BDP-a nešto razlikuju od zvaničnih podataka za 2021. godinu i projekcija za 2022. godinu, objavljenih od strane Agencije za statistiku BiH (BHAS) (http://www.oma.uino.gov.ba/07_novost.asp?Id=175&l=b, OMA Bilten broj 215/216, maj/juni 2023., godina XIX, strana 4).

U ekonomskom smislu, 2022. godinu su obilježili pojačani inflatorni pritisci i izrazito visoke stope rasta cijena roba i usluga kako u Bosni i Hercegovini, tako i u svijetu. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2022. godini je u prosjeku zabilježen rast nivoa cijena od 14,0% u odnosu na prethodnu godinu. Važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u narednom periodu, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU-27. Prema projekcijama DEP-a, u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,0% u 2023., 2,7% u 2024., 3,0% u 2025. te 3,3% u 2026. godini.

S obzirom na najnovija dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, te snažan rast svjetskih cijena i visoku osnovicu BDP-a iz prethodne godine, DEP-ova projekcija ekonomskega rasta za BiH za 2022. godinu iznosi 2,1%, a ista se zasniva na DEP-ovo pretpostavci je da bi ključni oslonac

ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

Prema podacima preuzetim sa službene web stranice Odjeljenja za makroekonomsku analizu (http://www.oma.uino.gov.ba/07_novost.asp?Id=175&l=b, str. 3): „U prvom kvartalu 2023. godine ostvarena je stopa rasta neto prihoda od indirektnih poreza od 6,8% u odnosu na isti period 2022. godine. Prema projekcijama DEP-a, očekuje se nominalni rast BDP-a od 6,4% u 2023. godini. Imajući u vidu da stopa rasta prihoda u prvom kvartalu 2023. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za poređenje, te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023. godinu je nešto niža od tromjesečne stope rasta i iznosi 4,2%. Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2024., 2025. i 2026. godinu iznose 4,5%, 3,7% i 3,9%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2023. godinu.“

Pored gore navedenog, važno je naglasiti da postoje i značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza zbog ogromnih nepoznanica u pogledu dešavanja u Ukrajini. Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2023-2026, prema procjenama Odjeljenja za makroekonomsku analizu, je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

3. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Federalno ministarstvo finansija je u maju 2023. godine dostavilo svim kantonalnim ministarstvima finansija revidirane projekcije javnih prihoda za 2023. godinu i projekcije za period 2024.-2026. godina. Iste projekcije su urađene na osnovu makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), te dostavljene jedinicama lokalne samouprave. Podaci iz ovog dokumenta korišteni su u daljoj analizi.

Početkom 2022. godine došlo je do dodatnog usložnjavanja međunarodnih političko-ekonomskih prilika koje su vezane za dešavanja u Ukrajini. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na svjetsku ekonomiju manifestovale su se kroz trgovinske, energetske, finansijske i cjenovne šokove i na Bosnu i Hercegovinu. Trenutno raspoloživi preliminarni statistički podaci za P1 2022. godine ukazuju na to da je trend rasta ekonomske aktivnosti iz prošle godine nastavljen. Prema podacima BHAS-a za P1 2022. godine, Bosna i Hercegovina je ostvarila realni ekonomski rast od skoro 6% u odnosu na isti period prethodne godine. Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU imao je pozitivne implikacije na ekonomska kretanja kako u regionu tako i u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini 2022. godine. Tako je Bosna i Hercegovina u P1 2022. godine ostvarila stopu ekonomskog rasta od skoro 6%. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u P1 2022. godine može se zaključiti da je finalna potrošnja (kako privatna, tako i javna) predstavljala ključni oslonac ekonomskog rasta. Pored povećanja potrošnje, prema podacima BHAS-a za P1 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od skoro 25% u odnosu na isti period prethodne godine. Takođe, prema podacima BHAS-a za P1 2022. godine ukupna vanjskotrgovinska razmjena (robe +usluge) uvećana je za oko 30%, što je posljedica istovremenog rasta izvoza i uvoza, a što je na kraju rezultiralo povećanjem vanjskotrgovinskog deficit-a od skoro 20% u odnosu na isti period prethodne godine. U kontekstu analize ekonomskih kretanja u 2022. godini važno je napomenuti da je uslijed intenziviranja ukrajinske krize i prekida u lancima opskrbe došlo do snažnog rasta svjetskih cijena (energenata i hrane) što je rezultiralo pojačanjem inflatornih pritisaka kako u zemlji, tako i u inostranstvu. Tako da je većina zemalja, u posmatranom periodu, zabilježila dvocifrene stope rasta cijena, dok je u Bosni i Hercegovini prema podacima BHAS-a za 7 mjeseci 2022. godine registrovan rast indeksa potrošačkih cijena od 12,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Negativne ekonomske posljedice dešavanja u Ukrajini na svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz

trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koje nisu zaobišle ni Bosnu i Hercegovinu. Referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, WB - Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na to da će najnovija međunarodna događanja imati negativne ekonomske posljedice po svjetsku ekonomiju, a ogledaju se kroz porast svjetskih cijena energenata i hrane, nestabilnost na finansijskim tržištima i sl. U periodu od 2024.-2026. prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta u ovom periodu trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

Makroekonomski pokazatelji za period 2021-2026

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nominalni BDP u mil KM	39.921	44.590	47.438	49.926	52.705	55.666
Nominalni rast u %	12,6	11,7	6,4	5,2	5,6	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	104,7	107,7	104,3	102,5	102,5	102,3
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	38.136	41.407	45.462	48.696	51.425	54.435
Realni rast u %	7,6	3,7	2	2,7	3	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2	14	6,1	3,1	2,2	1,9
Potrošnja u mil KM	34.342	39.561	41.638	43.127	44.687	46.206
Realni rast u %	4,3	3,3	1,2	1,2	1,3	1,2
Vladina potrošnja u mil KM	7.536	8.402	8.822	9.114	9.387	9.669
Realni rast u %	3,1	2,8	1,2	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	26.806	31.159	32.815	34.013	35.300	36.537
Realni rast u %	4,6	3,4	1,3	1,3	1,6	1,3
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	8.367	9.431	9.991	10.539	11.345	12.232
Realni rast u %	4,8	5,3	4	3,6	5,7	6,3
Vladine investicije u mil KM	1.193	1.431	1.512	1.678	1.846	2.030
Realni rast u %	-31,5	14,9	3,5	7,8	6,8	7,7
Privatne investicije u mil KM	7.174	8.000	8.480	8.861	9.499	10.202
Realni rast u %	14,9	3,7	4,1	2,9	5,5	6
Uvoz u mil KM	21.084	27.940	29.630	31.743	34.023	36.905
Nominalni rast u %	26,7	32,5	6,1	7,1	7,2	8,5
Realni rast u %	20,5	18,8	4,7	5,7	5,7	5,9
Izvoz u mil KM	16.485	21.455	23.462	25.866	28.602	31.840
Nominalni rast u %	38,9	30,2	9,4	10,2	10,6	11,3
Realni rast u %	24,6	22,2	6,6	8,3	8,5	8,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	21,1	21,5	22,5	23,3	24,1
Bilans tekućeg računa u mil KM	-923	-2.045	-1.754	-1.442	-1.178	-1.090
Rast u %	-17,2	121,8	-16,1	-17,8	-18,3	-7,5
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-2,4	-4,7	-3,7	-2,9	-2,2	-2

IZVOR: DEP - mart 2023. godine

Industrijska proizvodnja

U 2021. godini Bosna i Hercegovina je ostvarila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 10,7% u odnosu na prethodnu godinu, prema podacima BHAS. Važno je naglasiti da je ovaj rast dijelom bio i posljedica baznog efekta iz 2020. (pandemiske) godine, kada je registriran pad industrijske proizvodnje od 6,2%. I u 2022. godini je nastavljen trend rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

U periodu 2023-2026. godina, očekuje se usporavanje ekonomskog rasta, a posljedice toga će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. U pomenutom periodu kretanja u okviru industrijske proizvodnje će, pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju, zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Takođe, tokom ovog perioda očekuje se da će reformske mјere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), što će dovesti do veće iskorištenosti postojećih i do pokretanja novih kapaciteta, povećanja broja zaposlenih i jačanja konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima.

Tržište rada i cijene

U prvom polugodištu 2022. godine došlo je do rasta broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu. Prosječan broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2022. godine je iznosio oko 835 hiljada, i isti je veći u odnosu na broj zaposlenih u istom periodu 2021. godine (oko 814,5 hiljada) za cca 20,5 hiljada. Najznačajniji rast broja zaposlenih lica u prvom polugodištu 2022. godine zabilježen je u djelatnosti industrije i trgovine, koje ujedno zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini.

Srednjoročne prognoze u oblasti tržišta rada u periodu 2023-2026. godina bazirane su na poslovnom okruženju u EU i Bosni i Hercegovini. Za 2023. i 2024. godinu, ECB u svojim jesenjim projekcijama uz usporavanje ekonomskog rasta predviđa i blagi porast stope nezaposlenosti.

U Bosni i Hercegovini je u periodu I-VII 2022. godine registrovan snažan rast ukupnog nivoa cijena (inflacija 12,2%). Rast cijena energetika (posebno nafte) i prehrambenih proizvoda značajno je doprinio rastu inflacije u Bosni i Hercegovini. U 2023. godini se očekuje nešto sporiji rast cijena. Projicirane stope inflacije u 2023. godini uglavnom bi mogle biti posljedica postepenog slabljenja vanjskih pritisaka na cijene, odnosno nešto nižim cijenama energetika i prehrambenih proizvoda u odnosu na prethodnu godinu. Projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu 2024-2026. godina, kao i prethodnih godina zasniva se na kretanju cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu, kao i kretanju cijena komunalnih usluga, akciza i sl. Nekoliko je faktora koji bi u kratkom i srednjem roku mogli rezultirati dodatnim inflatornim pritiscima na strani ponude, te uzrokovati rast inflacije. Prvenstveno, mogući su šokovi na međunarodnim tržištima hrane, nafte i plina, što bi dodatno uticalo na povećanje cijena proizvodnih inputa. Još jedan dodatni faktor koji bi mogao uticati na rast inflacije jeste i moguće usklađivanje cijena električne energije na domaćem tržištu sa cijenama i trendovima na međunarodnom tržištu, kao i pritisci sindikalnih organizacija za usklađivanjem plaća sa rastom troškova života, kao i odliv kvalificirane radne snage u inostranstvo.

4. SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

Projekcije javnih prihoda za period 2024.- 2026. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih prepostavki od kojih zavisi razvoj. U Federaciji BiH, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije BiH, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

U 2024. godini neophodno je i dalje provođenje fiskalne discipline s ciljem smanjenja visine budžetskog deficit-a svih nivoa vlasti. Fiskalna konsolidacija u BiH vršit će se na prihodovnoj, a

najviše na rashodovnoj strani budžeta. Glavne politike kontrole rashoda kojima će se to postići, na svim nivoima vlasti, podrazumijevaju smanjenje i strogu kontrolu tekućih rashoda, ograničavanje rasta socijalnih transfera putem revizija korisnika, istovremeno štiteći transfere najugroženijim grupama stanovništva, ograničavanje zapošljavanja i ograničavanje plata, naknada i materijalnih troškova u javnom sektoru.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza

U skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13), indirektni porezi podrazumijevaju: uvozne i izvozne dažbine, akcize, porez na dodanu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i ostale poreze na promet i putarine.

Prihodi prikupljeni po osnovu ovih poreza uplaćuju se na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a raspodjela se vrši na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun rezervi,
- zatim sredstva za finansiranje Institucija BiH,
- ostatak prihoda se raspoređuje FBiH, RS-u i Brčko Distriktu, u skladu sa prethodno utvrđenom formulom koju utvrđuje Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH,
- iz entitetskih udjela se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje vanjskog duga (na osnovu učešća entiteta u vanjskom dugu, a uplaćuju se direktno budžetu Institucija BiH).

Prema članu 6. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22), prihodi od indirektnih poreza se dalje raspodjeljuju između: Federacije (36,20%), kantona (51,23%), lokalnih samouprava (8,42%), Upravitelja cesta (3,90%) i Grada Sarajeva (0,25%).

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2024-2026. godina prate makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama. Indirektni porezi su do 2020. godine bilježili trend rasta. Tokom 2020. godine, uslijed pandemije koronavirusa, zabilježen je značajan pad naplate. U 2022. godini ostvaren je značajan rast prihoda od indirektnih poreza od 13,1%, kao i rekordna nominalna naplata od osnivanja UIO. U 2023. godini se nastavlja pozitivan trend naplate indirektnih poreza, mada nešto skromniji u odnosu na 2022. godinu. Prema projekcijama DEP-a, u 2023. godini se očekuje nominalni rast BDP-a od 6,4%. Imajući u vidu da stopa rasta prihoda u prvom kvartalu 2023. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za poređenje, te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023. godinu iznosi 4,2%. Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2024., 2025. i 2026. godinu iznose 4,5%, 3,7% i 3,9%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2023. godinu.

Važno je naglasiti da su sredstva namijenjena budžetima svih nivoa vlasti, zadnjih godina opterećena znatnim obavezama za servisiranje vanjskog duga BiH. Ovo se posebno odnosi na jedinice lokalne samouprave koje nisu korisnici kreditnih sredstava MMF-a, ali s obzirom na način raspodjele sredstava, zajedno sa višim nivoima vlasti učestvuju u otplati tih sredstava. Kako u tekućoj, tako i u narednim godinama dospijevaju značajni iznosi obaveza po osnovu vanjskog duga BiH, tako se i dalje mogu očekivati manja sredstva raspoloživa za raspodjelu između korisnika prihoda.

Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2024-2026. je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2023	2024	2025	2026
1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	301.733.006	332.517.379	368.562.778	398.657.003
1.1. Kantonalni budžet	256.203.835	283.087.260	314.607.825	340.296.471
1.2. Općinski/gradski budžeti	45.529.171	49.430.118	53.954.952	58.360.532
1.2.1. Breza	1.749.605	1.899.511	2.073.393	2.242.691
1.2.2. Doboј Jug	445.149	483.290	527.530	570.604
1.2.3. Kakanj	4.888.188	5.307.008	5.792.812	6.265.812
1.2.4. Maglaj	2.972.356	3.227.028	3.522.430	3.810.047
1.2.5. Olovo	1.343.899	1.459.045	1.592.606	1.722.647
1.2.6. Tešanj	5.071.319	5.505.830	6.009.834	6.500.554
1.2.7. Usora	715.619	776.934	848.054	917.300
1.2.8. Vareš	1.104.420	1.199.047	1.308.808	1.415.676
1.2.9. Visoko	4.547.282	4.936.894	5.388.818	5.828.830
1.2.10. Zavidovići	4.750.135	5.157.127	5.629.211	6.088.852
1.2.11. Zenica	14.103.900	15.312.325	16.714.016	18.078.764
1.2.11. Žepče	3.837.298	4.166.078	4.547.441	4.918.753

NAPOMENA: Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2023. godinu i period 2024 - 2026. godina ugrađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Porez na dohodak

Porez na dohodak regulisan je Zakonom o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", broj: 10/08, 09/10, 10/11, 44/11, 7/13 i 65/13) i odnosi se na dohodak: od nesamostalne djelatnosti, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala i od dobitaka ostvarenih učešćem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području ZDK ("Službene novine ZDK", broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) propisano je da 34,46% naplaćenog prihoda od poreza na dohodak pripada općinama Zeničko-dobojskog kantona, dok preostalih 65,54% pripada Kantonu.

Uzimajući u obzir pomenute makroekonomske prognoze kretanja zaposlenosti i ekonomskog rasta i pretpostavku nepromijenjenih poreznih propisa, u narednim godinama se može očekivati rast raspoloživog prihoda od poreza na dohodak.

U sljedećoj tabeli su date projekcije Federalnog ministarstva finansija iz maja 2023. godine za ukupne prihode od poreza na dohodak Zeničko-dobojskog kantona i jedinica lokalne samouprave.

Prihodi od poreza na dohodak

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2023	2024	2025	2026
1. Porez na dohodak	89.006.177	101.687.762	115.911.824	132.387.312
1.1. Kantonalni budžet	58.334.649	66.646.159	75.968.610	86.766.644
1.2. Općinski/gradski budžeti	30.671.529	35.041.603	39.943.215	45.620.668

NAPOMENA: Projicirani iznosi za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

Neporezni prihodi

U dijelu neporeznih prihoda planska komponenta je usmjerena na stalne i redovne prihode koji se ostvaruju po osnovu naknada i taksi po općinskim propisima i propisima ostalih nadležnih organa a isti su uglavnom konstantni i mijenjat će se samo u slučaju izmjena zakonske regulative koja prati naplatu i obračun, te ubiranje ove vrste prihoda. Izuzetak je u dijelu prihoda koji se odnose na prometovanje gradskim građevinskim zemljištem jer u zavisnosti od obima ovih aktivnosti zavisi i grupa prihoda koja se odnosi na navedenu aktivnost.

5. STRUKTURA POTROŠNJE

Raspoloživa sredstva lokalne samouprave su uvijek manja od sredstava potrebnih da se ostvare svi ciljevi zajednice, pa se kontinuirano moraju analizirati prioritetne potrebe i donositi odluke koje će najviše doprinijeti ostvarenju bitnih ciljeva.

Ovaj dio DOB-a sadrži analizu upravljanja javnim sredstvima, koja predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskim kategorijama, što je neophodno uzeti u obzir kod utvrđivanja gornje granice rashoda budžeta i prestrukturiranja potrebnih za podmirenje prioritetnih rashoda. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke po pitanju strukture potrošnje na plate, materijalne troškove, transfere i kapitalne izdatke.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

U 2022. godini ukupna potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima poslodavca iznosila je 7,2 miliona KM. Ukupna očekivana potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima poslodavca u Trezoru Općine Kakanj u 2023. godini iznosi cca 8,09 miliona KM. U 2023. godini planirana su sredstva za tri budžetska korisnika, koji su predhodnih godina integrirani u trezor, te su njihovi troškovi postali sastavni dio troškova budžeta. Plate i broj zaposlenih u Općini Kakanj i budžetskim korisnicima dati su u slijedećoj tabeli:

TREZOR OPĆINE KAKANJ	OSTVARENO 2022. GODINA	PLAN 2023. GODINA	PROJEKCIJA		
			2024. GODINA	2025. GODINA	2026. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	7.201.183,00	8.098.146,00	8.422.071,84	8.758.954,71	9.109.312,90
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	242	256	265	265	265
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1.442,90	1.568,76	1.631,51	1.696,77	1.764,64

Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge u 2022. godini izvršeni su u iznosu od 2.528.255,37 KM, a odnose se na materijalne i druge troškove neophodne za rad budžetskih korisnika Općine Kakanj i troškove materijala i usluga kojima se podmiruju javne potrebe. Najznačajnije rashode ove kategorije čine izdaci za: energiju, komunalne usluge, nabavku materijala, usluge prevoza i goriva, unajmljivanje imovine i opreme, tekuće održavanje, osiguranje, bankarske usluge, ugovorene usluge i druge posebne usluge za potrebe budžetskih korisnika Općine, te izdaci za javnu rasvjetu, održavanje komunalne higijene grada, održavanje prohodnosti puteva u zimskom periodu, troškovi prevoza đaka i ostalih socijalno ugroženih lica, tekuće održavanje javne rasvjete, putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže i sl. Izvršenje rashoda za ove namjene za 2023. godinu planirano je u iznosu od 3.559.340,46 KM. Za 2024., 2025. i 2026. godinu budžetska potrošnja za ove namjene planira se sa blagim

povećanjem u odnosu na odgovarajuću prethodnu godinu. Prognoze ove vrste rashoda ipak treba uzeti s rezervom s obzirom da kretanje tržišnih cijena direktno utiče na visinu potrošnje za ove namjene.

Tekući i kapitalni transferi

Tekući i kapitalni transferi u budžetu Općine Kakanj se sastoje od: tekućih transfera pojedincima, tekućih transfera neprofitnim organizacijama, tekućih transfera javnim preduzećima i ustanovama, tekućih transfera privatnim preduzećima i preduzetnicima, kapitalnih transfera, te drugih tekućih rashoda.

Ukupno realizovani transferi u 2022. godini su iznosili 14.635.594,21 KM. Budžetom Općine Kakanj za 2023. godinu planiran je nastavak realizacije započetih kapitalnih projekata, kao i projekata čija se realizacija očekuje u 2023. godini u ukupnom iznosu od 18.348.401,13 KM.

U projekciji tekućih i kapitalnih transfera za period 2024-2026. godina nastavit će se sa realizacijom započetih aktivnosti, u skladu sa realnim mogućnostima.

Poslovni rezultat na kraju 2022. godine

Općina Kakanj (trezor) je u 2022. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 25.746.342,74 KM i realizovala ukupne rashode i izdatke u iznosu od 25.783.326,04 KM. Dakle, u analiziranom periodu ostvaren je višak rashoda nad prihodima u iznosu od -36.983,30 KM (prema Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta – GIB). Međutim, posmatrajući finansijski rezultat prema Bilansu stanja, Općina Kakanj (trezor) je na dan 31.12.2022. godine, ostvarila pozitivan finansijski rezultat (suficit) od 20.704,00 KM. Važno je napomenuti da je sa danom 31.12.2022. godine Općina Kakanj uspjela sanirati ukupan akumulirani deficit, koji je nastao u 2020. godini. Prema Bilansu stanja, Općina Kakanj je na dan 31.12.2020. godine ostvarila deficit od -850.667,91 KM. Narednu 2021. godinu, Općina Kakanj (trezor) je završila sa ostvarenim suficitom od 908.355,26 KM. Općinsko vijeće je na 17. sjednici, održanoj dana 29.04.2022. godine donijelo Zaključak o saniranju akumuliranog deficita, broj: 01/1-17-136/22. Prema Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta (GIB) Općina Kakanj na dan 31.12.2022. godine ostvarila je višak rashoda nad prihodima od -36.983,30 KM, a konačan finansijski rezultat prema Bilansu stanja, na dan 31.12.2022. godine, je pozitivan. Dakle, Općina Kakanj (trezor) je 2022. godinu završila sa suficitom od 20.704,05 KM.

U realizaciji budžetskih rashoda i izdataka striktno se vodilo računa o prioritetima i to onako kako je to definisano Zakonom o budžetima u Federaciji BiH.

Izmirenje obaveza po osnovu KfW kredita

Pored svih prioritetnih i manje prioritetnih rashoda koje smo naveli, izmirenje dospjelih i obaveza za kredite koje će dospijevati do 2025. godine se nameće kao jedan od najprioritetnijih. Činjenica je da je JP Vodomkom d.o.o. Kakanj, koje je prvo bitno identifikovano kao obveznik servisiranja ovog kredita, obustavilo izmirenje obaveza po istom u martu 2008. godine, jer nije bilo u mogućnosti servisirati obaveze po kreditu. Općina Kakanj je direktni potpisnik ugovora o ovom kreditnom zajmu.

Dug nije izmiren do 31.12.2018. godine. Na 25. sjednici Općinskog vijeća, održanoj 31.12.2018. godine donešena je odluka broj: 01/1-25-370/18 da se ovaj neizmireni anuitet iz 2018. godine i sav preostali dug JP Vodomkom d.o.o. Kakanj prema ranijoj odluci Općinskog vijeća o servisiranju kredita prenese na Budžet Općine Kakanj sa početkom obaveze od 01.01.2019. godine. Općina Kakanj je sa 31.12.2022. godine izmirila sve obaveze po osnovu kredita i kamate. Ukupan dug po osnovu kredita Federalnog ministarstva finansija za rekonstrukciju vodosnabdijevanja, KfW na dan 01.01.2023. godine iznosi 2.030.017,20 KM i isti je planiran da se otplati sa 31.12.2025. godine.

6. PROJEKCIJA BUDŽETA OPĆINE KAKANJ ZA PERIOD 2024-2026. GODINA

U nastavku su dati tabelarni pregledi projekcije prihoda i rashoda budžeta Općine Kakanj za 2023., 2024., 2025. i 2026. godinu, kao i ostvarenje, odnosno izvršenje istih pozicija za 2022. godinu:

PRIHODI I PRIMICI (u 000 KM)

Redni broj	OPIS	Ostvareno 2022. godina	Projekcija/Plan			
			2023. godina	2024. godina	2025. godina	2026. godina
I	POREZI	9739,0	9933,6	10331,0	10744,2	11174,0
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	6063,4	6005,3	6245,5	6495,4	6755,2
2	Porez na dohodak	2815,3	2862,5	2977,0	3096,1	3219,9
3	Porez na dobit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Porezi građana	860,3	1065,7	1108,3	1152,7	1198,8
5	Ostali porezi	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
II	NAKNADE I TAKSE	8724,6	11169,1	11615,9	12080,5	12563,7
1	Naknade i takse	8724,6	11169,1	11615,9	12080,5	12563,7
III	NOVČANE KAZNE	18,3	22,0	22,9	23,8	24,7
1	Novčane kazne	18,3	22,0	22,9	23,8	24,7
2	Ostali prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Ostali neporeski prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	7264,4	12736,5	13246,0	13775,8	13800,0
1	TRANSFERI	7264,4	12736,5	13246,0	13775,8	13800,0
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VI	KAPITALNI PRIMICIOD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	25746,3	33861,2	35215,7	36624,3	37562,5

RASHODI I IZDACI (u 000 KM)

Redni broj	Ekonom. kod	OPIS	OSTVARENO 2022. GODINA	PLAN 2023. GODINA	PROJEKCIJA		
					2024. GODINA	2025. GODINA	2026. GODINA
1		UKUPNO PLAĆE I NAKNADE (2+3+4)	7201,2	8098,1	8422,1	8758,9	9109,3
2	611100	Bruto plaće	5489,5	6313,2	6565,7	6828,4	7101,5
3	611200	Naknade	1039,6	1104,6	1148,8	1194,7	1242,5
4	612000	Doprinosi	672,1	680,3	707,5	735,8	765,3
5	613000	MATERIJALNI TROŠKOVI	2528,3	3634,9	3789,9	3957,5	4115,8

6	614000	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI (7+8+9+10)	11375,2	13913,5	14500,1	15110,5	15880,2
7	614400 614500 614600	Subvencije	1107,3	1110,0	1174,4	1251,7	1401,8
8	614200	Transferi pojedincima	3731,6	4432,0	4619,3	4804,1	4996,2
9	614100	Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima	131,0	185,0	192,4	200,1	273,5
10	614300 614700 614800	Ostali tekući transferi	6405,3	8186,5	8514,0	8854,6	9208,7
11	615100, 615200, 615300, 615400, 615500, 615600, 615700	Kapitalni transferi	3260,3	4609,5	4793,9	4985,6	5185,1
12	616000	Izdaci za kamate	73,3	53,7	34,3	14,6	0,0
13	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	583,1	2656,8	2793,0	2934,7	3052,1
14	823000	Izdaci za otplatu dugova	642,5	642,5	642,5	642,5	0,0
15	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	0,0	132,2	120,0	100,0	100,0
16		Ostalo	119,5	120,0	120,0	120,0	120,0
		UKUPNO (1+5+6+11+12+13+14+15+1 6)	25783,3	33861,3	35215,8	36624,3	37562,5

Broj: 02/1-4058/23
Kakanj, 14.06.2023. godine

Mirnes Bajtarević